

Останнім аспектом впливу цифровізації на науку є формування громадської думки через медіа. Сучасні цифрові медіа стали основним джерелом інформації для багатьох людей. Як зауважує Жан Бодрійяр, медіа створюють нову реальність, де межа між фактом і його відображенням стає розмитою. У контексті науки це означає, що цифрові платформи можуть як сприяти поширенню наукових знань, так і дезінформації. Популярні блоги, соціальні мережі та відеоканали впливають на те, як суспільство сприймає наукові відкриття та виклики. Без належного контролю за якістю інформації це може призвести до поширення псевдонауки або викривленого розуміння наукових досягнень.

Загалом, цифровізація має глибокий вплив на науку та суспільство. Вона відкриває нові можливості для доступу до знань, наукової співпраці, демократизації науки та формування громадської думки. Однак вона також ставить перед нами нові виклики, які потребують ретельного аналізу та осмислення. Як зауважував Мартін Гайдеггер, технологія не є нейтральною – вона формує наше розуміння світу та змінює саму суть людського буття. Тому важливо, щоб наука та суспільство були готові до цих змін і могли критично оцінювати як позитивні, так і негативні аспекти цифровізації. У майбутньому необхідно прагнути до того, щоб цифрові технології сприяли не лише технічному прогресу, а й збереженню гуманістичних цінностей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Heidegger, M. (1954). *The Question Concerning Technology*.
2. Castells, M. (2010). *The Rise of the Network Society*. Wiley–Blackwell.
3. Chayko, M. (2020). *Superconnected: The internet, digital media, and techno–social life*. SAGE Publications.
4. Dewey, J. (1916). *Democracy and Education*. Macmillan.
5. Baudrillard, J. (1981). *Simulacra and Simulation*. Semiotext(e).

УДК 159.98

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДІТЕЙ З ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Мацкеплішвілі О.О., Національний університет цивільного захисту України

НК – Гонтаренко Л.О., к.психол.н., доцент

Актуальність теми обумовлена зростаючою кількістю дітей, які потребують психологічної допомоги після конфліктів. Останні

дослідження акцентують на необхідності комплексного підходу до реабілітації дітей, включаючи не лише психологічну підтримку, а й соціалізацію. Важливими є дослідження, які підкреслюють різноманітні аспекти психічного здоров'я дітей в умовах конфлікту, зокрема, ефективність освітніх та психологічних програм, а також культурних і соціальних ініціатив, спрямованих на їх відновлення. Публікації в цій галузі намагаються висвітлити ключові проблеми і надати рекомендації для покращення ситуації.

Дослідження Коваленка фокусується на інтеграції дітей у нове середовище, акцентуючи на впливі культурних відмінностей на їхній психологічний стан. Мамедова аналізує фактори стресу і їхній вплив на психічне здоров'я, пропонуючи шляхи психологічної підтримки. Петренко вивчає роль мовної адаптації, підкреслюючи, що мовні бар'єри ускладнюють інтеграцію, впливаючи на самооцінку і соціальні зв'язки. Сидоренко досліджує, як економічні труднощі негативно позначаються на добробуті дітей, а Яковлева акцентує на важливості психологічної підтримки для подолання травм. Загалом, література свідчить про комплексність викликів, з якими стикаються діти з деокупованих територій, і підкреслює необхідність міждисциплінарних підходів до їхньої підтримки та соціалізації.

Метою статті є детальний аналіз викликів і перспектив, з якими стикаються діти з деокупованих територій у процесі психологічної підтримки та соціалізації. Це включає оцінку існуючих проблем, вивчення ефективності різних підходів до їх вирішення і розробку рекомендацій, які можуть допомогти покращити їх відновлення і інтеграцію в суспільство.

Для досягнення мети роботи були використані кілька методів дослідження. Першим етапом було проведення аналізу літератури та існуючих досліджень щодо впливу воєнних дій на психічне здоров'я дітей. Це включало огляд наукових публікацій, що висвітлюють основні проблеми і потреби дітей у постконфліктних умовах. Другим етапом був огляд освітніх та психологічних програм, що застосовуються для підтримки дітей в умовах постконфліктного відновлення. Для збору даних також проводились інтерв'ю з фахівцями, які працюють з дітьми, що пережили конфлікти, що дозволило отримати інформацію про реальні практики та випадки.

Діти, які переживають воєнні конфлікти та деокупацію територій, часто піддаються інтенсивному стресу через небезпеку, руйнування, втрату близьких та інші травмуючі фактори. Воєнні дії можуть призводити до розвитку тривожних розладів, зниження когнітивних функцій, порушення соціалізації, довгострокових психічних розладів, порушень здатності до емоційної регуляції та інше. Мешканці деокупованих територій часто стикаються з

труднощами в адаптації до нових умов, що може мати тривалий негативний вплив на їх психічне здоров'я та соціальну інтеграцію.

Воєнні конфлікти і деокупація територій створюють серйозні психологічні та соціальні проблеми для дітей, які пережили ці події. Після повернення на деокуповані території, діти часто стикаються з численними труднощами, що стосуються їхньої адаптації до нових умов життя. Це може мати тривалий негативний вплив на їх психічне здоров'я та соціальну інтеграцію. Воєнні дії залишають значний слід у психіці дітей, порушуючи їхню емоційну стабільність і ускладнюючи процеси соціалізації в нових умовах.

Розробка і впровадження комплексних психологічних програм є важливим кроком у підтримці дітей з деокупованих територій. Такі програми включають терапевтичні та соціально–педагогічні компоненти, спрямовані на відновлення психічного здоров'я та соціалізацію. Не менш важливим є подальше створення інтегрованих освітніх програм, що сприяють адаптації дітей до нових умов життя та їх соціалізації. Активне залучення культури і мистецтва може бути ефективним засобом для психологічної реабілітації і соціальної інтеграції. Окрім цього, розвиток соціальних ініціатив і державних програм, які забезпечують фінансування і ресурсну підтримку для організацій, що займаються реабілітацією дітей, є критично важливим для успішного вирішення цих проблем.

Таким чином діти, які пережили воєнні конфлікти і деокупацію, стикаються з численними психологічними та соціальними викликами, які потребують комплексного підходу до їхньої підтримки та реабілітації. Цю тему визначає зростаюча кількість дітей, які потребують психологічної підтримки, а також необхідністю інтеграції освітніх, культурних та соціальних ініціатив для сприяння їхній адаптації. Розробка і впровадження комплексних психологічних програм, а також активне залучення культури і мистецтва є важливими складовими процесу реабілітації. Подальші дослідження необхідні для оцінки ефективності існуючих програм і стратегій психологічної підтримки дітей з деокупованих територій. Важливо розвивати нові підходи та інноваційні методи, включаючи міждисциплінарні підходи і міжнародний досвід. Перспективи дослідження зосереджені на інтеграції нових технологій і культурних ініціатив, які можуть суттєво покращити якість життя дітей, що пережили конфлікти, та їх інтеграцію в мирне життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Коваленко, Соціально–культурна адаптація дітей з деокупованих територій. Журнал соціальної роботи. 2021. 47
2. Мамедова, І. Психологічний стрес і адаптація дітей в умовах конфлікту. Вісник психічного здоров'я. 2022. 36